

Канабіс: Законодавчі аспекти в Україні

Червень 2022

Канабіс: Міжнародні конвенції

1. [Єдина конвенція про наркотичні засоби 1961 року](#)

- Дата підписання УРСР: 31 липня 1961 р.
- Ратифіковано УРСР: 10 січня 1964 р.
- Набуття чинності для України: 27 вересня 2001 р.

2. [Конвенція про психотропні речовини 1971 року](#)

- Дата підписання Україною: 21 лютого 1971 р.
- Ратифіковано Україною: 20 жовтня 1978 р.
- Набуття чинності для України: 18 лютого 1979 р.

3. [Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 1988 року](#)

- Дата підписання Україною: 16 березня 1989 р.
- Ратифіковано Україною: 25 квітня 1991 р.
- Набуття чинності для України: 27 листопада 1991 р.

Канабіс: Законодавча база України

1. [Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 15 лютого 1995 року № 60/95-ВР](#)
2. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02 березня 2015 року № 222-VIII ([Стаття 7, пункт 22](#))
3. [Постанова КМУ «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» від 06 травня 2000 року № 770](#)
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 квітня 2016 р. № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку» ([Пункти 16, 33, 34, 37-39, 79](#))
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 р. № 589 «Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом» ([Пункти 41-43](#))
6. [Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 52](#) «Про затвердження Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин»
7. [Наказ Міністерства здоров'я України від 01.08.2000 № 188](#) «Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу»
8. Кримінальний кодекс України (Статті [310](#), [320](#))

Таблиця розмірів речовин

Назва наркотичного засобу	Невеликі (г)	Великі (г)	Особливо великі (г)
Канабіс - цілі або різного ступеня подрібнення будь-які частини рослини роду коноплі або їх суміш (за винятком власне дозрілого насіння) незалежно від того, піддавались вони екстракції, деструкції, гниттю чи враженню пліснявою**	до 5,0	від 500 до 2500	2500 і більше
Канабісу смола - суміш відділеної смоли, пилку чи окремих подрібнених частин рослини коноплі або їх суміш, яка містить тетрагідроканабінол*	до 0,5	від 50,0 до 500,0	500,0 і більше
Канабісу екстракти (настоянки) - засіб, який отримують з будь-яких видів і сортів конопель або канабісу шляхом виділення (екстракції) різними способами і який містить тетрагідроканабінол*	до 0,3	від 5,0 до 100,0	100,0 і більше

*Наркотичні речовини незалежно від розмірів кваліфікуються як особливо небезпечні, обіг яких заборонено (Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770).

**Особливо небезпечні наркотичні речовини виготовляються без застосування спеціального (лабораторного) обладнання з рослин, культивування яких дозволено для промислових цілей за наявності ліцензії. Кількісне визначення маси цих наркотичних засобів здійснюється у перерахунку на суху речовину.

Канабіс: Обіг в медичних цілях

На сьогодні, в Україні **заборонено** обіг (зокрема застосування в медичних цілях) лікарських засобів, які містять канабіноїди.

Винятки:

- Дронабінол (синтетичний аналог тетрагідроканабінола). Застосовується для профілактики та боротьби зі нудотою та блюванням, викликаними хіміотерапією. Торгові марки: Marinol, Syndros, Reduvo, Adversa
- Набілону (синтетичний канабіноїд, імітуючий дію ТГК). Застосовується як протиблювотний засіб і як допоміжний анальгетик при нейропатичному болю. Торгова марка: Cesamet
- Набіксімокс (стандартизований екстракт канабісу з однаковим вмістом ТГК та канабідіолу). Пероральний спрей, розроблений для полегшення болю та спазмів, пов'язаних із розсіяним склерозом. Торгова марка: Savitex

Обіг психотропних речовин Дронабінол, Набілону та Набіксімоксу допускається лише у формі лікарських засобів або у формі субстанцій, призначених для виробництва, виготовлення таких лікарських засобів.

Ймовірність змін до законодавства щодо обігу канабісу

1) 25 жовтня 2020 року було проведено загальнонаціональне опитування “5 питань від Президента”. Одне питань – «Чи підтримуєте ви легалізацію канабісу в медичних цілях – для зменшення болю у важких хворих?» "За" – 64,88% респондентів, проти – 29,53%.

2) На виконання рекомендацій ЄС, викладених у третій доповіді Європейської комісії від 10 липня 2020 року за блоком «Громадський порядок та безпека» в Україні було розроблено Стратегію державної політики щодо наркотиків на період до 2030 року. Зараз проєкт Стратегії проходить етап доопрацювання для подальшого затвердження Кабінетом Міністрів України.

Метою Стратегії є:

- зменшення попиту на психоактивні речовини;
- забезпечення протидії їх незаконному обігу;
- покращення стану дотримання прав людини і соціального, медичного, психологічного та економічного добробуту населення країни через популяризацію здорового способу життя та створення можливостей;
- покращення доступності наркотичних лікарських засобів, надання якісної медичної та соціально-психологічної допомоги для осіб, які цього потребують, та програм зменшення шкоди.

3) На доопрацюванні знаходиться проєкт постанови КМУ, розроблений з метою створення правових механізмів використання у медичній практиці лікарських засобів, які містять канабіноїди, забезпечивши застосування лише для медичного призначення (залежно від ступеня їх небезпечності для здоров'я, яку вони можуть становити у разі зловживання ними), і застосування згідно з законодавством України заходів контролю за їх обігом, а також врегулювання питання щодо виписування рецептів через електронну систему охорони здоров'я

4) 7 червня 2022 року Кабінет Міністрів України ухвалив законопроект про легалізацію канабісу в медичних цілях. Законопроект знаходиться на розгляді Верховної ради

Канабіс у медичних та наукових цілях

За результатами проведеного аналізу відповідності наявних на фармацевтичному ринку України лікарських засобів потребам суспільства встановлено, що в Державному реєстрі лікарських засобів зареєстровано низку знеболюючих лікарських засобів, декілька препаратів для лікування хвороби Альцгеймера, а для надання допомоги дітям, які мають відповідні розлади здоров'я, взагалі відсутні. Відповідно до міжнародного та європейського досвіду медичної практики, застосування канабіноїдів для надання медичної допомоги особам, що потребують знеболення, які страждають на хворобу Альцгеймера, а також в особливих випадках для дітей, є вирішенням зазначених проблемних питань.

За результатами, опублікованими в керівництві з клінічної практики, що були підготовлені Американським товариством онкологів, застосування канабіноїдів, сировиною для виробництва яких є рослина роду коноплі, що застосовуються при лікуванні болю, що нечутливий до інших неопіоїдних анальгетиків. Крім того, про ефективність канабіноїдів при лікуванні нейропатичного болю було зазначено в клінічному протоколі лікування нейропатичного болю, розробленому Канадійським товариством хронічного болю та Європейською академією неврології.

Використовуючи напрацювання міжнародних експертів у вивченні напрямку використання канабісу та канабіноїдів в медичних та наукових цілях, а також за умови наявності відомостей щодо безпеки, ефективності та раціональності використання таких препаратів та відомостей, що свідчать про те, що препарати не створюють передумов для зловживання ними та виникнення залежності, Україна матиме змогу приєднатися до таких досліджень.